

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5497/2018
02.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Шиме Секулић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државни правобранилац, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1849/17 од 23.08.2018. године, на седници одржаној 02.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1849/17 од 23.08.2018. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 3250/16 од 27.10.2016. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 3250/16 од 27.10.2016. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због дужег боравка у затвору плати износ од 518.000,00 динара, са законском затезном каматом од 27.10.2016. године као дана пресуђења па до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да му тужена плати законску затезну камату на досуђени износ од 518.000,00 динара за период од 08.11.2012. године до 27.10.2016. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати трошкове поступка у износу од 144.040,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1849/17 од 23.08.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе плати износ од 518.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.10.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде па је обавезан тужилац да туженој плати трошкове поступка у износу од 51.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14), и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на које се неосновано ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К 106/02 оглашен кривим због извршења кривичног дела тешки случајеви разбојништва са смртним исходом и тешки случајеви разбојништва са тешким телесним повредама и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 13 година у коју је урачунато време проведено у притвору од 09.08.2001. године до 07.08.2002. године. Пресудом Првог општинског суда у Београду од 10.12.2002. године, тужилац је оглашен кривим због извршења кривичног дела ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавању јавног реда и мира, те је осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци односно на јединствену казну затвора у трајању од 13 година и пет месеци. Тужилац је био на издржавању казне затвора у Казнено-поправном заводу Сремска Митровица. Управа за извршење кривичних санкција, Казнено-поправни завод „Сремска Митровица“ је 19.11.2012. године доставила Вишем суду у Београду обавештење да се у тој установи налази тужилац који је осуђен на казну затвора у трајању од 13 година и 5 месеци са почетком издржавања казне 09.08.2001. године и истеком 09.01.2015. године, како би према тужиоцу био примењен Закон о амнестији. Решењем Вишег суда у Београду К 16249/10 од 22.11.2012. године, тужилац је ослобођен од извршења 10% казне затвора у трајању од 1 године, 4 месеца и 3 дана, одређено је да се изврши остатак казне у трајању од 12 година и 27 дана. Ово решење је по жалби тужиоца укинута решењем Апелационог суда у Београду Кж2 4679/12 од 14.12.2012. године и предмет враћен на поновно одлучивање. Решењем Вишег суда у Београду К 16249/10 од 18.02.2013. године које је постало правноснажно 26.03.2013. године, тужилац је ослобођен од извршења 10% казне затвора за кривично дело тешки случајеви разбојништва из члана 169. став 2. у вези члана 168. став 1. КЗ РС и ослобођен од извршења 25% казне затвора за кривично дело тешки случајеви разбојништва из члана 169. став 1. у вези члана 168. став 1. КЗ РС и за кривично дело ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира, па је тужилац на тај начин ослобођен извршења јединствене казне затвора у трајању од укупно 2 године, 4 месеца и 15 дана и одређено је да се остатак казне у трајању од 11 година и 15 дана изврши. Тужилац је пуштен на слободу 04.04.2013. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је обавезао тужену да тужиоцу накнади штету због неоснованог лишења слободе у износу од 518.000,00 динара са каматом од дана пресуђења, позивајући се на одредбу члана 584. став 1. тачка 4. Законика о кривичном поступку у вези са одредбом члана 200. и 277. ЗОО, јер је нашао да је тужилац сходно Закону о амнестији („Сл. гласник РС“, бр.107/12) требало да буде пуштен на слободу пре 04.04.2013. године, а да то није

учињено услед неправилног поступања органа тужене које се огледало у пропуштању законом прописаних рокова о обавештавању првостепеног суда да тужилац подлеже амнестији и пропуштању законског рока за доношење решења о примени амнестије. Другостепени суд је нашао да је на правилно утврђено чињенично стање погрешно примењено материјално право од стране првостепеног суда, због чега тужилац није неосновано лишен слободе у смислу цитиране одредбе Законика о кривичном поступку, јер је на издржавање казне затвора упућен на основу правноснажне судске пресуде, а да поменута одредба прописује да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је услед грешке или незаконитог рада органа поступка лишено слободе или је лишење слободе трајало дуже јер је дуже задржан у заводу ради извршења кривичне санкције која се састоји у лишењу слободе, те у случају амнестије тужилац није лице неосновано лишено слободе, нити је неосновано осуђено лице, па нема основа за одговорност тужене за накнаду штете, јер су наведеном одредбом таксативно набројани случајеви када се сматра да је неко лице неосновано лишено слободе, а међу њима није амнестија. Закључио је да је ступањем на снагу Закона о амнестији 17.11.2012. године тужилац само стекао могућност да буде амнестиран, под условима који се утврђују у посебном поступку, да је Управа за извршење кривичних санкција обавестила Виши суд у Београду о тужиоцу 19.11.2012. године који је донео првостепену одлуку већ 22.11.2012. године, а да околност што је након тога поступак трајао јер је решење по жалби тужиоца укинато не значи да постоји пропуст у раду надлежних државних органа или неправилан рад државних органа, јер у поступању судова по правним лековима нема противправности, па те радње нису основ за накнаду штете у смислу одредбе члана 584. став 1. тачка 4. ЗКП.

Основано у ревизији тужилац истиче да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Законом о амнестији („Сл. гласник РС“, бр.107 од 09. новембра 2012. године, који је ступио на снагу 17. новембра 2012. године), прописано је за који проценат и за која кривична дела се ослобађају од извршења правноснажно осуђена лица, а одредбом члана 7. наведеног закона прописано је да ако осуђени издржава казну затвора, управник завода за извршење кривичних санкција, односно руководиоца ОЈ Управе за извршење кривичних санкција надлежан за третман и алтернативне санкције дужан је да у року од 24 часа од дана ступања на снагу овог закона у писаној форми обавести суд који је судио у првом степену да осуђени подлеже амнестији, као и о датумима почетка извршења и истека казне. Ако осуђени издржава казну у иностранству обавештење суду доставља Министарство надлежно за послове правосуђа (став 1). Суд ће по службеној дужности у року од три дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана донети решење о примени амнестије (став 2). Чланом 8. истог закона, прописано је да против решења о примени амнестије, јавни тужилац, осуђени и лице које у корист оптуженог може изјавити жалбу против пресуде, могу изјавити жалбу Апелационом суду у року од три дана од дана пријема решења (став 1). Апелациони суд доноси одлуку по жалби у року од три дана од дана пријема списка (став 2.), а жалба задржава извршење решења (став 3). Одредбом члана 9. прописано је да се на поступак примене амнестије сходно примењују одредбе Закона којим се уређује кривични поступак, ако тим законом није другачије одређено. Одредбом члана 584. став 1. тачка 4. ЗКП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...35/19), прописано је да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је услед грешке или незаконитог рада органа поступка

лишено слободe или је лишење слободe трајало дуже или је дуже задржан у Заводу ради извршења кривичне санкције која се састоји у лишењу слободe.

Из наведеног произлази да је поступак спровођења амнестије хитан поступак којим су прописани кратки рокови одлучивања и спровођења поступка. У поступку примене одредаба наведеног закона дошло је до пропуста у поступању надлежних органа пре свега у пропуштању законом прописаног рока за обавештење суда који је судио у првом степену да осуђени подлеже амнестији које није било у року од 24 часа од ступања на снагу Закона, како је прописано законом, већ након два дана, а жалбени поступак, који такође подразумева хитност у поступању, је пролонгиран мимо свих прописаних рокова, што такође представља пропуст у поступању надлежних органа тужене у спровођењу поступка амнестије и пуштања тужиоца на слободу. С обзиром на изнето, тужилац је неосновано дуже боравио у затвору и био лишен слободe, односно дуже је задржан у Заводу ради извршења кривичне санкције која се састоји у лишењу слободe, него што је то требало, те су испуњени услови из одредбе члана 584. став 1. тачка 4. у вези члана 589. ЗКП, због чега је правилно првостепени суд нашао да је тужена у обавези да тужиоцу накнади нематеријалну штету у висини утуженог износа од 518.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате у складу са одредбама члана 200. и 277. ЗОО, јер се и по оцени Врховног касационог суда досуђеним износом тужиоцу пружа одговарајућа сатисфакција за штету коју је претрпео.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Бисерка Живановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић